

ВОЛОДИМИР ІВАНОВИЧ МОССАКОВСЬКИЙ
(27.08.1919 – 13.07.2006)

13 липня 2006 року на 87 році життя після тривалої хвороби помер видатний учений-механік, талановитий педагог, блискучий організатор вищої освіти і науки, академік Національної академії наук України, Заслужений діяч науки і техніки України, Герой Соціалістичної Праці, кавалер двох орденів Леніна, ордена князя Ярослава Мудрого V ступеня й інших державних нагород, лауреат Державної премії СРСР і Премії Ради Міністрів СРСР, Людина року 2000 за оцінкою Міжнародного Бібліографічного Інституту (Кембридж, Велика Британія), Почесний громадянин м. Дніпропетровська, доктор фізико-математичних наук, професор Володимир Іванович Моссаковський.

В. І. Моссаковський вніс значний вклад у розвиток ряду фундаментальних напрямків механіки деформівного твердого тіла. Широко відомими стали отримані ним результати в математичній теорії пружності, теорії тріщин і механіці крихкого руйнування, статичі й динаміці тонкостінних конструкцій. Уперше в точній постановці він розв'язав змішані задачі теорії пружності для півпростору з круговою лінією розділу граничних умов, задачу для простору з плоским круговим перетином, ряд контактних задач зі змінною областю контакту. У процесі досліджень В. І. Моссаковський одержав нові результати в теорії аналітичних функцій та інтегральних перетворень, аналітичній теорії диференціальних рівнянь. Ним запропоновано ефективні підходи до дослідження контактних задач для некругових у плані штампів при досить загальних умовах взаємодії з пружним середовищем, а також алгоритми розв'язування диференціальних рівнянь класу Фукса, до яких зводяться складні задачі теорії пружності. Під його керівництвом і за його участі було розроблено унікальні методики розрахунку елементів конструкцій ракетно-космічної техніки.

В. І. Моссаковський – автор 7 монографій і понад 250 наукових праць. Під його керівництвом захищено 11 докторських і 47 кандидатських дисертацій.

Народився В. І. Моссаковський 27 серпня 1919 року в м. Мелітополі Запорізької області. Після закінчення з золотою медаллю середньої школи поступив на фізико-математичний факультет Дніпропетровського університету. Незабаром був призваний у Червону Армію, у складі якої дійшов до Берліна. За бойові заслуги нагороджений орденом «Червона Зірка» і медалями.

Після повернення з війни закінчив з відзнакою університет, через два роки аспірантури достроково захистив кандидатську дисертацію, а через чотири роки (1956 р.), будучи докторантом Інституту механіки АН СРСР (м. Москва), – і докторську дисертацію на тему «Деякі просторові контактні задачі теорії пружності».

Дослідницький стиль В. І. Моссаковського відрізнявся використанням тонкого математичного апарата і глибоким проникненням у фізичну суть проблем. Він був прихильником широкого застосування експериментальних і обчислювальних методів для обґрунтування робочих гіпотез і перевірки отриманих результатів. Ініціював створення нових інтерференційно-оптичних методів досліджень, які дали можливість одержати ряд істотних експериментальних результатів в галузі статички й динаміки неоднорідних тонкостінних конструкцій і контактної взаємодії твердих тіл.

Поряд з науковою роботою В. І. Моссаковський багато уваги приділяв організаторській і педагогічній діяльності. Був засновником (1953 р.) і понад 35 років завідувачем кафедри аеромеханіки і теорії пружності (пізніше – кафедри прикладної теорії пружності, а нині – обчислювальної механіки і міцності конструкцій) Дніпропетровського національного університету. Багато в чому завдяки науково-педагогічній та організаторській діяльності В. І. Моссаковського в Дніпропетровську склалася відома наукова школа механіки деформівного твердого тіла.

В. І. Моссаковський був ініціатором і головою наукових конференцій і симпозіумів, керівником авторитетних наукових семінарів, очолював роботу редколегій наукових видань.

Визнанням наукового авторитету професора В. І. Моссаковського стало його обрання в 1967 році членом-кореспондентом, а в 1972 році – дійсним членом Академії наук УРСР. Він був членом Національних комітетів України та Росії з теоретичної і прикладної механіки, протягом багатьох років керував Науковою радою НАН України Придніпровського регіону з проблеми «Кібернетика».

Важко переоцінити внесок В. І. Моссаковського в розвиток Дніпропетровського університету, ректором якого він був протягом 22 років. За цей час університет увійшов до числа провідних вищих навчальних закладів країни.

В. І. Моссаковський був багатогранною, творчою особистістю. Талановитий учений – математик і механік, він разом з тим був носієм культури в найвищому розумінні цього слова. Володів багатьма іноземними мовами, був знавцем історії і літератури, любив музику і спорт, добре грав у шахи. Для своїх учнів він був, насамперед, доброзичливим і мудрим наставником. Широка ерудиція, тонке відчуття нового, перспективного, талант дослідника й організатора, принциповість і вимогливість у поєднанні з умінням створити в колективі обстановку наукової творчості були властиві йому протягом усієї діяльності.

Смерть Володимира Івановича Моссаковського – велика втрата для наукової громадськості. Пішов з життя видатний учений, педагог, організатор науки й освіти, мудра й інтелігентна людина. Світла пам'ять про нього назавжди збережеться в серцях його численних соратників і учнів.